

Радомир Ј. ПОПОВИЋ
Историјски институт
Београд

БЕЛЕШКА СТЕФАНА РАДИЧЕВИЋА О ПРВОЈ ВЛАДАВИНИ КНЕЗА МИЛОША *

Анстракт: Концепт белешке Стефана Радичевића секретара кнеза Милоша и министра просвете и правосуђа 1840-1842, заправо је рецензија текста или документа и написан је после 1842. године. У белешци су изнети непознати детаљи о политичким сукобима у Србији пред крај прве владе кнеза Милоша и неуспелом покушају кнеза Милоша да Радичевића постави за помоћника Авраму Петронијевићу, кнежевом представнику и попечитељу иностраних дела.

Кључне речи: Стефан Радичевић, кнез Милош, Србија, Устав из 1838.

У Историјској збирци Архива САНУ у Београду под бројем 7090 потхрањен је спис насловљен *Белешке о влади кнеза Милоша од Стефана Радичевића*. У деловодном протоколу Архива бр. 6 (7030-8572) не постоји забелешка о пореклу документа, нити документ садржи било какав поуздан траг на основу којег би се могло утврдити ко и када га је написао. Реч је о концепту, исписаном на четири листа фолио формата, преддуковском азбуком у којем су наведене примедбе на неки штампани текст или документ. У откривању аутора и порекла документа значајно је то што је на полеђини накнадно дописано „Гл. 72 с. 180” и „17/а” и „32.” Наиме, разрешењем првог дела скраћенице, Гласник Српског ученог друштва бр. 72, страна 180, омогућило нам је да сазнамо име аутора и

* Рад је настао као резултат истраживања на пројекту Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије *Европа и Срби (1804-1918): Подстицаји и искушења европске модерне* (Ев. бр. 177031).

порекло документа. У поменутом броју *Гласника* Никола Крстић поднео је Историјском одбору Српског ученог друштва извештај о документима која је др Ђорђе Мушицки поклатио Српском ученом друштву.¹

Наиме, у лето 1881. године доктор Ђорђе Мушицки, синовац владике Лукијана, боравећи у Београду, оставио је Гаврилу Витковићу у аманет три завежљаја писама истакнутих личности 18. и прве половине 19. века које су кореспондирале с његовим стрицем, али и друге рукописе значајне за историју Србије тридесетих и четрдесетих година 19. века. Витковић, испуњавајући вољу Мушицког, предао је поменуте списе Српском ученом друштву 26. октобра² 1881. године и том приликом саставио је сумарни списак писама.³ О пријему тих списа Никола Крстић је у Извештају Историјском одбору Српског ученог друштва записао: „Сви рукописи, што ми их је г. Витковић предао били су завијени у два засебна пакетића. У једном су разна приватна писма; и за ова г. Витковић вели, да их г. Мушицки са још две књиге поклатио Српском ученом друштву. У другом пакетићу налазе се писмени састави, даље преписи неких докумената, који се тичу наше новије историје; а и нека писма, која такође имају везу са догађајима у Србији од 1842. и 1844. год. Почем међу појединим рукописима нема никакве унутрашње свезе, то ћу и ја у извештају о њима говорити оним редом како су сложени.”⁴ Првој групи докумената припадају писма која је владика Лукијан Мушицки примао од Терлаића, Павла Шафарика, Вука Караџића, Копитара, Гершића, Витковића и Беницког, затим рукописи значајни за историју цркве у 18. веку и спис о Родофиникиновом јавном животу у Београду и тако даље.

У тим списима налазиле су се и хартије писане руком Стефана Радичевића: *Одбрана владе књаза Михаила Обреновића од министра Стефана Радичевића*, писан у Земуну 5. септембра 1842. године и спис *Одбрана министра Стевана Радичевића, Цветка Рајовића и Ђорђа Протића од г. 1842. против оптужбе Вучићеваца*, од 16. децембра 1842. године у Новом Саду. Никола Крстић је рукописе нумерисао па је, према његовој нумерацији, бројем 17а обележена Радичевићева белешка, коју приређујемо. О томе Крстић пише: „К овим рукописима, које до сад напоменућу, припадају и рукописи, које забележих бројевима 17а и 17б а који се у списку не налазе забележени. Под 17а налазе се белешке писане,

¹ Н. Крстић, *Извештај одбору за науку историјске и државне о рукописима што је Ученом Друштву на оцену поднео др Ђ. Мушицки*, *Гласник СУД* 72 (1891), 106-180.

² Сви датуми су по грегоријанском календару.

³ АСАНУ, *Историјска збирка*, 9161.

⁴ Н. Крстић, *нав. дело*, 106.

по мом мишљењу-руком Радичевића. У белешкама говори се о влади кнеза Милоша и белешке ове као да су примедбе на неки спис, или на неки документ”.⁵ Да би избегли сваку сумњу у Радичевићево ауторство, упоредили смо рукопис овог документа са рукописом писма Стефана Радичевића кнезу Михаилу 14. септембра 1860. године из Нојдорфа и закључили да је несумњиво реч о истом рукопису.⁶

Далеко теже је утврдити на чији и који текст је Радичевић писао рецензију. Очигледно је да је текст настао после смене на престолу 1842. године, дакле у време када је Радичевић, као истакнути обреновићевац био у политичком изгнанству у Аустрији, одакле се на књижевном и дипломатском пољу борио за права Обреновића. То време је карактеристично по оштрим књижевним и политички ангажованим полемикама између присталица династије Обреновић и уставобранитеља.

Стефан (Стеван) Радичевић је рођен у Јакову у Срему, мада постоје подаци да је пореклом из Новог Сада. Иако није стекао више образовање, десетогодишње службовање у Земунском магистрату омогућило му је да се оспособи у вођењу судске администрације.⁷ Са извесним бирократским искуством, у Србију је прешао 1830. године, када је постао члан Законодателне комисије. Међутим, комисија је убрзо престала с радом, па је од јесени 1830. постао секретар кнеза Милоша, задужен за праћење унутрашњих послова.⁸ Устројством власти на основу Сретенског устава 1835. године, именован је 15. фебруара 1835. за главног секретара Совјета. Пошто је устав убрзо укинут, новим устројством Савета премештен је на место директора канцеларије Државног совјета. Када је оснивањем Великог суда септембра 1837. године Државни савет преуређен, Радичевић је у чину потпуковника, постављен за члана Великог суда.⁹ Од краја 1833. до 1837. руководио је Лутријом у својству кнежевог секретара. Из документа који сада приређујемо сазнајемо да је Радичевић после

⁵ Н. Крстић, *нав. дело*, 179-180. Под 176 налази се одломак Петронијевићевог писма писаног марта 1841. у Цариграду.

⁶ АС, Поклони и откупи (даље:ПО), к. 138, бр. 165.

⁷ М. Ђ. Милићевић, *Поменик знаменитих људи у српског народа новијег доба*, Београд 1888, 587-588; Ј. Кркљуш, *Стефан Радичевић: скица за портрет једног писца српских закона и устава*, Зборник Матице српске за историју 49 (1994) 137-147.

⁸ М. Петровић, *Финансије и установе обновљене Србије до 1842* III, Београд 1899, 285, 299, 314, 328, 342, 355, 369, 384, 402, 424. М. Петровић, *Финансије и установе обновљене Србије до 1842* I, Београд 1901, 557.

⁹ М. Петровић, *Финансије и установе* I, 574-575, 581.

обнародовања Устава из 1838. године требало да, као приврженик кнеза Милоша, постане помоћник Аврама Петронијевића, кнежевог представника и попечитеља иностраних дела. Уместо тога, именован је за начелника у Попечитељству внутрених дела. Министар просвете и правосуђа био је од 26. јуна 1840. до септембра 1842. године, када је напустио Србију са кнезом Михаилом. У емиграцији је боравио до повратка Обреновића на престо, а 1861. године додељена му је пензија. Стефан Радичевић био је један од главних секретара кнеза Милоша коме су поверавани послови израде законских пројеката. Тим послом се бавио и у емиграцији, па је у време револуције 1848/9. године израдио *Проект устава за Војводину србску са државословним приметбама*.¹⁰ Умро је у Београду 11. марта 1871. године.

Рукопис је приређен тако што је спроведена транскрипција са предвуковске на савремену ортографију, према важећем правопису. Скраћенице су разрешене угластим заградама.

* * *

1. Да је овај избор озбиљан био, а не насилан и од народа лукавством неким измамљен, као што ово сада неки противници књ[аза] Милоша распростиру, показала је приврженост Срба обелодањена доцније у онакова времена, кад је заиста сваки слободно могао мисли своје изразити и или за њега, или противу њега борити се. А то је година [1]825, кад се Ђак¹¹ противу Милоша био подигао.

2. Ја не знам да је трећи пут бират већ око оно [1]829. кад је к[њаз] М[илош] пред скупштином у Крагујевцу дао био оставку коју пак овај није хтео од њега примити, него су га сви наново с узвиком за свога књаза прогласили и обећали му се актом торжественим, да он никог другог за књаза имати не желе, до њега док је год жив, а после његове смрти његовога сина, синовога сина, итд.¹² Овај акт послат је био у Цариград, у

¹⁰ Љ. Кркљуш, *нав. дело*, 137-147.

¹¹ Буна Милоја Поповића Ђака избила је у јануару 1825.

¹² Радичевићева примедба односи се на избор Милоша за наследног кнеза на народним скупштинама 1817. и 1827. године. „Абдикација” кнеза Милоша и акт народне скупштине којим се признаје за владара за наследним правима десили су се на Народној скупштини у Крагујевцу 6. фебруара 1830. године, на којој је прочитан Хатишериф из 1829. године. О томе видети: М. Гавриловић, *Милош Обреновић III*, Београд 1913, 158-165.

слѣдству кога је на препоруку ондашњег мухафиса Београдског Хусеин-паше берат о наслѣдству књажескога достоинства примио.¹³

3. За пример јавног у Србији безбједија нека дозвољено буде слѣдујуће навести: једној бечкој кући трговачкој прошли су [1]834. год[ине] отприлике, новци из Турске кроз Србију. Идући од Ћуприје до Паланке, украде се од спроводника један товар тији новаца. Како књаз Милош то дознаде, одма учини наредбу да се украдена сума оштећеном из касе народне плати, а међутим да општине они места кроз која је путник покрадењем ишао, до одређеног им рока, или лопова пронађу, или у противном случају штету каси народној, која је ради обдржанија чести народне поару подмирила, да подмире. После неколико месеци нађоше и лопове и закопане новце, осим мале неке суме (чини ми се 3-4.000 гроша) коју је злочинац међутим био потрошио.

4. Овди би се неколико немачкара могло именовати примера ради. Макар под звездицом.¹⁴

5. Ја би овако рекао: обезбеђавала је с друге стране нескладан начин којим је он знаменито имање стекао.¹⁵

6. Вучић¹⁶ му је један од први његови куплера. Он му је и Станку Радовић¹⁷ подвео. Он је виновник, те је сирома мужа Станкиног на крушку обесити дао.

7. Док то не јави Порта. Чл[ан] [...].

8. И мало затим изданим устројенијем Совјета продреше, по коме књазу одузеше слободу бирати себи попечитеље од друге које класе, осим

¹³ Кнезу Милошу у добијању берата помогао је београдски везир Хусеин-паша, утицајан на Порти, којем је обећана награда од 200.000 гроша, али му је исплаћено 65.000 гроша (*Сећања Алексе Симића на књаза Милоша*, приредио и предговор написао Радош Љушић, Крагујевац 1997,41-43).

¹⁴ Поред је дописано скрћеница NB [nota bene].

¹⁵ Радичевићева примедба вероватно се односи на богатство кнеза Милоша.

¹⁶ Тома Вучић Перишић (1788-1859), народни старешина, чиновник кнеза Милоша и један од његових највећих противника.

¹⁷ Пореклом из породице Ристић из Страгара. Најпре се верила за једног момка из Трнавe, али је ту веридбу раскинула њена породица, која ју је заручила за извесног Стеву из Брезне, писара Јована Обреновића. Због тога ју је први просац отео, а цео случај доспео је на суд код кнеза Милоша. Кнез је наредио да се први Станкин просац због отимиче обеси, а Станку је задржао код себе за своју љубавницу. Потом ју је удао за београдског трговца Димитрија Радовића (*Сећање Алексе Симића на књаза Милоша*, 80-82). Из других извора није позната Вучићева улога у овом догађају.

једини членова Совјета, у коју су се, као што је тамо речено, сами противници његови понамештали.¹⁸

9. Туцаковић¹⁹ је казао: „Дајте ми писмено да је с вашим, браћо, согласијем, и обећајте ми да ми ништа нећете после, ја идем сад да га смирим”. На ово је Милета Радојковић²⁰ рекао: „Ја браћо на то не пристајем нити ћу бити с вама ако сте наумили да се убијамо”.

10. Сљедујући упутство Попечитељства внутрених дјела.

11. Није Рајовић,²¹ него чл[ен] Апел(ационог) суда Јанићије Ђурић.²²

12. Кад су изабрани намесници²³ отишли су у конак к митрополиту да у цркви пред њим и осталим совјетницима заклетву положи на своје достојанство, примети Вучић свој околини ту десившој се да он неће положити заклетве пре док се ови и ови службе не лише. Зачуђени оваком зактевању престаше му г[оспадар] Јефрем²⁴ и Протић²⁵ а и Алекса

¹⁸ Устројеније Савета донето на основу Устава из 1838. ступило је на снагу 9. маја 1839. године. Тим законом опозиција кнезу Милошу прибавила је већа права од оних прописаних уставом.

¹⁹ Петар Туцаковић (1792-1857), учесник Првог српског устанка и један од предводника Гужана у Хаци-Продановој буни 1814. Гужански кнез од 1830, пуковник стајаће војске од 1837. и члан Савета од 1839. Заробљен је од побуњених војника у Јовановој буни 1839, али је успео бекством да се спасе. Противник кнеза Милоша.

²⁰ Милета Радојковић (око 1778-1852), нижи војни заповедник у Првом и Другом српском устанку, народни старешина за време прве владе кнеза Милоша. Предводио је буну 1835. којом је захетвано да кнез Милош прогласи устав. Био је умерени опозиционар кнеза Милоша, а затим присталица Обреновића.

²¹ Цветко Рајовић (1793-1873), секретар кнеза Милоша, министар унутрашњих дела у време прве владе кнеза Михаила 1840-2. Затваран и прогањан од уставобранитеља. У државној служби поново је од 1850.

²² Јанићије Ђурић био је члан Апелационог суда од 1. март 1839. до 21. јуна 1840.

²³ Аврам Петронојевић, Јеврем Обреновић и Тома Вучић Перишић изабрани су за намеснике 14. јуна 1839. године.

²⁴ Јеврем Обреновић (1790-1856), најмлађи брат кнеза Милоша. Од средине 30-их година придружио се опозицији кнеза Милоша. Председник Савета је од фебруара 1839. и један од тројице намесника 1839/40. Бранећи интересе династије веома брзо се разишао са уставобранитељима.

²⁵ Ђорђе Протић (1793-1857), чиновник кнеза Милоша. Средином тридесетих година, био је један од најзагриженијих кнежевих противника. Током политичких борби 1838/9. године приклонио се Обреновићима. Од 1840. до 1842. био је кнежев представник и попечитељ иностраних дела, али је због Вучићеве буне с кнезом Михаилом пребегао у Аустрију. У емигранцији је био до 1857, када се вратио у Србију и убрзо потом умро.

Симић²⁶ да је против устава. Ако он што противу ти лица има нека јави и нека се преда суду, као што устав заповеда, а не да се његове воље ради свога званија лише. Поводом овог противувоздраженија отвори се ту код митроп[ита] жестока кавга особито између г[осподар] Јефрема (који је жалио што су к[њаза] Милоша отерали) и Вучића.²⁷ Међутим уталожиду и[х] остали, и тако Вучић пристане те положи заклетву. Почем се мало затим народ на скупштину прибре, позове Вучић нач[алника] Окр[ужија] чачанског Перуничича²⁸ и рече му, да гледа око народа, да преда прошеније Совјету да се (ти и ти) отерају из службе. Перуничич се договори са Зубаном²⁹ те одмах с неколико људи и сачињеним на тај конач прошенијем к Вучићу престану. Сад даде Вучић и остале депутате сазвати с намером, да се ту сви потпишу 14. јунија [1]839.³⁰ но почем се скупише почеше се неки противу тога одапирати између који началник Окр[ужија] ваљевског Даниловић³¹ и прота шабачки Јов[ан] Павловић.³² Тим поводом подигне се вика и инат. Вашћенко³³ то чује (у комшилуку) оде међу њи и почем предмет њине распре разабра поче и[х] грдити беззаконцима и[х]

²⁶ Алекса Симић (1800-1872) чиновник кнеза Милоша, а од средине 30-их година поборник ограничења кнежеве власти.

²⁷ Сличан опис сукоба између Вучића и Јеврема Обреновића налази се и у мемоару кнеза Михаила у којем су описани политички догађаји у Србији од абдикације кнеза Милош до 1841. године. Тај мемоар кнез Михаило предао је 1841. године руском специјалном изасланику барону Ливену. Ђорђе Протић је 1854. године преписао тај мемоар и предао га руском конзулу у Београду Мухину (АС, Varia, I, 12; А САНУ, 9203; Р. Ј. Поповић, *Мемоар Ђорђа Протића из 1854* у: Мешовита грађа Miscellanea XXIV (2005), 75-163.

²⁸ Милосав Перуничич начелник Округија чачанског 1839-1840. Противник кнеза Милоша.

²⁹ Лазар Зубан (1795-1850), члан Апелационог суда 1839-1840.

³⁰ У деловодном протоколу Државног савета, бр. 787 од 14/26. јуна 1839. године записано је: „Депутати народа српског благодаре Совјету на отечествољубију и моле да се член Совјета г. Илија Поповић, член Апелације г. Јанићије Ђурић, началник Попечитељства внутрених дела г. Стефан Радичевић, секретар Попечитељства иностраних дела г. Сава Шилић, књажески конзул г. Панта Х. Стоило, који су код народа у подозрењу као интриганти, за свагда из службе истерају”(АС, ДС, 1839, 787). С тим у вези је и Радичевићева примедба под бројем 11.

³¹ Павле Даниловић (1785-1839), начелник Округија ваљевског од марта до децембра 1839.

³² Јован Павловић (1804-1861), учени шабачки свештеник, писац, преводилац; присталица династије Обреновић.

³³ Герасим Вашћенко, руски конзул у Србији од 1838. до 1843. године.

назвавши и тако се посрамљени одатле разиђу, али то прошеније с оно мало потписа буде опет Совјету предано. При распуштању скупштине Стојан Симић³⁴ јави народу да ће се прошеније његово ради удаљења неки лица од званија поднети Порти, па ће онако бити, како она реши (опет Порти: еј, ђиди³⁵ внутрења независимости). Ово решеније дошло је месеца јулија [1]839. ал' не као што је Вучић с Петронијевићем³⁶ желио, који га је писма на штету они лица која је Вучић мрзио потпомагао, него пуно укора и претњи на безумију, с којим су се покусили онако законопротивно зактевање Порти представити.

Повод Вучићеве мрзости на Радичевића доводи се од другог, трећег ли дана после наименованија чл[анова] Совјета и ступљења овог тела у дејство. Прво постављење чиновника после обнародованог устава мислио је Књ[аз] Мил[ош] да Совјету свагда знања ради соопшти. Тако је, дакле, и наименованије код књ[аза] Мил[оша] у својству чл[ена] Совјета првашњег канцеларијом управљајућег Радичевића за помоћника представника и попечит[еља] инострани дела, Петронијевића, који је онда идући из Цариграда, јошт на путу био, Совјету соопштио. Совјет, пак, одговори сутрадан к[њазу] Милошу, да он у Радичевићу нејма поверенија и да због тога ово његово наименованије не одобрава.³⁷ Радичевић, увређен оваким актом, оде у засједаније Совјета, и поиште узроке његовога према њему неповеренија. Јавивши му колико је с пута законога сврнуо што се је ценсором избора чиновника које по Уставу само и

³⁴ Стојан Симић (1797–1852), један је од најзначајнијих уставобранитељских првака. Истакао се у организовању буне из 1835. године, назване Милетина, после које је донет Сретењски устав. Председник Совјета био је од 1844. до 1848. године.

³⁵ Од турске речи *gidi* којом се изражава незадовољство у смислу: та, бре.

³⁶ Аврам Петронијевић (1791–1852) секретар кнеза Милоша и један од предводника уставобранитељске опозиције. Кнежев представник, попечитељ иностраних дела и намесник 1839–1840.

³⁷ Радичевићево казивање упоредили смо са деловодним протоколом Државног савета из 1839. године. Под деловодним бројем 84, 10/22. марта 1839. налази се запис о именовању Пауна Јанковића за *директора Придворне и Попечитељства иностраних дела канцеларије*, док под деловодним бројем 89 од 11/23. марта 1839. је решење којим се Радичевић поставља за *началника Главног бироа Министарства унутрашњих дела*. За директора Кнежеве канцеларије постављен је 10/22. марта 1839. године Паун Јанковић (АС, ДС, деловодни протокол, бр. 84). Радичевић је 11/23. марта 1839. године именован за *началеника главног бироа Попечитељства унутрених дела*, док је указ издат 14/26. марта 1839. године (АС, ДС, деловодни протокол, бр. 89, 125).

јединствено Књазу припада наметнуо и пребацивши му да у њему ниједнога члена неима коме би тајна архива отворена била да његове заслуге за Србију познати може и да је то један к[њаз] Милош који то знаде и т[оме] п[одобно]. Том приликом није пропустио Радичевић ни све опасности личне исчислити тим новим совјетницима, које је он при вишекратним сочиненијама пројекта за устав Србије отрпити морао опоменувши за пример догађај један о уставу Ђурђевском год[ине] [1]835.³⁸ њиме састављеним и у Пожаревцу читаном како је у њему оделио био законодателну власт од извршителне, одвојивши ову на више струка, од обадве преднаведене власт судејску; како су сви присуствовавши сходно књажеском чрез Живановића донешеном зактевању,³⁹ хтели да се све те деобе изоставе тако, како ће Совјет с једног астала колегијално све послове у највишем до књаза степену извршавати без разлике тицала се они закона суда, или буди које струке административне; како се он томе одапирао; како га је Вучић за асталом при ручку код књ[аза] Милоша опао рекавши „кад одемо после ручка у заседаније морам узети сикирицу и стати Радичевићу за леђа па како он проговори а ја њега буб! међу плећа” придодавши на питање књ[аза] Милоша зашто: „ето зато што ми сви онако велимо да је добро као што нам и ти Господару велиш, а он сам одапрео се па неће онако него којешта извија” и како је после због тога страшну псовку од Књаза отрпио итд. Чувши Вучић приповетку овог у присуствију Протића, Милете, Мајсторовића,⁴⁰ Алексе Симића и прочи у Пожаревцу збившег се догађаја и застиђен тиме сада у присуствију свију членова новог Совјета, помодрио је од муке и од то је доба он сваку прилику гледао, да му се за ту истину освети.

Међутим, ствар о његовом наименовању за помоћника попечит[еља] инострани дела сврши се на томе, да он од тога званија одустаде, а Совјет

³⁸ О Радичевићевом предлогу устава видети: Љ. Кандић, *Необјављени нацрти устава у Србији у првој половини XIX века*, Архив Правног факултета XX, 5-6, (1972), 773-787; Р. Љушић, *Кнежевина Србија 1830-1839*, Београд 1986, 150.

³⁹ Јаков Живановић (1808-1861), секретар кнеза Милоша 1834-1839. Реч је о нацрту устава који током априла и почетком маја 1835. израдила комисија у којој су били А. Петронијевић, Ј. Милосављевић, А. Смић, Ђ. Протић, док је Радичевић био *пероводитељ*. Тај нацрт устава послат је у Цариград (Ј. Живановић, *Неколико примечанија на књигу Славени у Турској од Кипријана Роберта*, Споменик СКА VI (1890), 63).

⁴⁰ Ранко Мајсторовић (друга половина 18. века-1840) као противник кнеза Милоша имао је видну улогу у Милетиној буни. Фебруара 1835. именован је за члана Државног савета.

уничтожи тога ради издани акт и избриса га из деловоднога и совјетскога протокола, тако да му нигди трага не би остало.⁴¹

⁴¹ Радичевићево казивање поткрепљује писмо кнеза Милоша београдском везиру Јусуф-паши од 16/28. фебруара 1839. године у којем га извештава да је за „намјестника” попечитеља финансија Алексе Симића који је привремено боравио у Аустрији поставио Живана Петровића, а „за местозаступника представника” Аврама Петронијевића, који је „на путу враћајући се из Цариграда”, поставио Стефана Радичевића, управитеља моје Канцеларије”. Према томе, требало је да Петровић и Радичевић до доласка А. Симића и А. Петронијевића „дужности њиове отправљају”(АС, МИД-и, 1839, III, 1).

Radomir Popović

**NOTE OF STEFAN RADIČEVIĆ
ABOUT THE FIRST RULE OF PRINCE MILOŠ**

Summary

Concept of the note of Stefan Radičević, that is, review on some text or document, is in the Archives of SASA, Belgrade, no. 7090. Originally, the document was in the collection of Dr. Djordje Mušicki who in 1881 gave the Serbian Royal Academy numerous writings of famous Serbs from the late 18th and the first half of the 19th century. In the inventory book of the Archives of SASA, the document is recorded as *Note of Stefan Radičević*. We have found by a comparative analysis of handwriting that the document was written by Stefan Radičević. Radičević was one of the most prominent officials of Prince Miloš and Prince Mihailo during the first government of which he was the Minister of Justice and Education (1840-1842). We learn from a document less known details about the political conflicts in Serbia at the end of the first government of Prince Miloš, which highlights, among other things, cause of the conflict between Toma Vučić and Radičević, as the appointment and even faster dismissal of Radičević of the position of representative of the prince and Minister of Foreign Affairs in February 1839.

Keywords: Stefan Radičević, Prince Miloš, Serbia, The Constitution of 1838.

Чланак примљен: 13. 04. 2012.

Чланак коначно прихваћен за објављивање: 20. 08. 2012.